

Bak Borbála munkásságának bibliográfiája (1961–2013)

Összeállította: Lakatos Bálint

Az összeállítás három részből áll. Mindhárom időrend szerint szervezett és a tételeket egyetlen folyamatos sorszámozással is elláttuk. Az első rész a személyi bibliográfiákban általánosan alkalmazott módon az ünnepeelt munkáit a teljességre töreően sorolja fel. Az éven belül elől állnak az önálló kötetként megjelent tételek, ezt követően a gyűjteményes kötetben vagy folyóiratban közölt tanulmányok, majd az ismertetések (recenziók), a lexikonszócikkek, végül a Bak Borbála által szerkesztett kiadványok.

A második rész azokat a tételeket veszi számba, amelyeknél Bak Borbála közreműködőként szerepel. Ide kerültek a szerkesztőbizottsági tagságával, lektorálásával, illetve a szerkesztésben vagy a munka előkészítésében való részvételével kapcsolatos adatok. A harmadik rész az ünnepeelt személyére vonatkozó néhány tételt – a vele készített interjút (86. tétel), a róla szóló életrajzi szócikkeket, a könyveiről szóló recenziókat – tartalmazza.

A könyvészeti leírás kötetünk rendszerét követi, de néhány elemében részletesebb annál. Feltüntettük a kiadókat is, az évenként egységes lap-számozású folyóiratokban megjelent írásoknál pedig az évfolyam után a füzetszámot is megadtuk. Az önálló munkák esetében az oldalterjedelmet (p.) és a mellékletek fajtáját (táblázat, térk. stb.) és számát is közöljük. Bak Borbála neve szerzőként ~ jellel, de címelemként kiírva szerepel. A tankönyvek, tankönyvfejezetek új kiadásait mindig külön, az adott évnél újból felvettük. A bibliográfiai leírást kiegészítő járulékos adatok, megjegyzések szögletes zárójelben szerepelnek, a lajstromban előrébb vagy hátrébb álló tételekre az áttekinthetőség érdekében sorszámmal utalunk.

Bak Borbála munkássága funkciója szerint – némileg leegyszerűsítve – három, egymással szorosan összefüggő területre osztható. Az alábbi jegyzékben inkább csak jelzésszerűen megjeleníthető egyetemi oktatói tevékenység a leghangsúlyosabb. Ebből a bibliográfiában – a jéghegy csúcsaként – csupán a történeti topográfia munkatankönyv és példatár, a különböző tankönyvfejezetek, -részletek „látszódnak”. Oktatói életműve csak tanítványai munkásságának számbavételével lenne igazán jól

megrajzolható. (Sajnos eredeti szándékainktól eltérően az ünnepelt téma-vezetésével készített egyetemi szakdolgozatok, illetve doktori értekezések lajstromát ezek egyetemi nyilvántartásának mostoha helyzete miatt nem tudtuk megnyugtatóan összeállítani, ez a jövő historiográfiai feladata marad.) Bak Borbála munkásságának másik területe a tudományos: az ünnepelt kora újkori intézmény- és társadalomtörténeti, kartográfiatörténeti kutatásait, köteteit és szaktanulmányait sorolhatjuk ide. Eddigi életművének harmadik vetülete a legszélesebb értelemben vett közművelődési terület: ismeretterjesztő munkák és összefoglalók, középiskolai oktatási segédletek, lexikonszócikkek, szakértői közreműködés. A bibliográfiai feltáró munka során ezek a típusú munkák kerülhettek el legkönnyebben az összeállító figyelmét. Tudatosan mellőztük azonban a jegyzékből az egyetemi órai segédleteket, mivel ezeket a kéziratokat a tanárnő kurzusról kurzusra, félévről félévre változtatta, csiszolta, átszerkesztette. Mellőztük továbbá egyes nyomtatásban megjelent közlemények (folyóiratcikk, könyvismertetés) ma már digitalizált formában is elérhető változatainak feltüntetését. Csak akkor szerepeltetjük ezeket, ha önálló változatnak számíthatók, illetve egy esetben (52. tétel) a nyomtatott kiadvány nehéz hozzáférhetősége miatt. (Kimaradt továbbá három, a kandidátusi értekezés téziszfüzetében feltüntetett tétel, egy konferencia-előadás és két szakértői vélemény gépirata. Mivel ezek közgyűjteményben, könyvtárban nem érhetők el, adataikat nem tudtuk ellenőrizni.)

Munkánk során a Kis Péter által 2003-ban összeállított válogatott Bak-bibliográfia (94. tétel) adataira támaszkodtunk, de az ott felsorolt tételeket minden esetben autopsziával ellenőriztük. Az egyes tételek felkutatásában és ellenőrzésében köszönjük Tamás Zsuzsanna, illetve Reisz T. Csaba, Fejérdy András és Molnár Antal segítségét.

I. Önálló és társszerzős munkák, közlemények, ismertetések

1961

1. Az európai népi demokratikus államok új, szocialista városai. Részlet ~ III. C. osztályos tanulónak az Országos Középiskolai Versenyen dícséretben részesített [földrajz tantárgyban benyújtott] pályamunkájából. In: *A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium Fazekas Mihály Gyakorló Gimnáziumának évkönyve az 1960/61. iskolai évről*. Közzétette RADÓ János igazgató. Budapest, Fővárosi Pedagógiai Szeminárium Fazekas Mihály Gyakorló Gimnáziuma, 1961, 77–81. [Lásd még uo. a 72. és 118. oldalt.]

1973

2. Baranyai Helytörténetírás 1971. A Baranya Megyei Levéltár Évkönyve. Szerk.: Szita László, Pécs, Baranya megyei Tanács V. B., 1972. 278 l. [Ismertetés.] *Levéltári Szemle* 23(1973), 2. sz., 291–295.

1975

3. Kávássy Sándor: Bevezetés a történettudományba. Bp., 1973. 98 l. [Ismertetés.] *Levéltári Közlemények* 46(1975), 2. sz., 316–318.

1978

4. Győr szabad királyi város bíráinak választása 1743–1778 között. In: *Tanulmányok Győr és vidéke történetéből*. Szerk. GECSÉNYI Lajos. Győr, Győr-Sopron megyei 1. sz. Levéltár, 1978, 23–36.

1979

5. *Győr szabad királyi város igazgatása 1743–1778. (Tisztségviselők, alkalmazottak)*. Bölcsészdoktori disszertáció. Budapest, ELTE BTK, 1979, 232p., VI táblázat, 2 térk. [ELTE BTK Történeti Intézet Szekfű Gyula Könyvtára, D-269 (ltsz. 51.932/979).]

1980

6. *Győr szabad királyi város igazgatása 1743–1778. (Tisztségviselők, alkalmazottak)*. Budapest, ELTE, 1980 (A Történelem Segédtudományai Tanszék kiadványai 2.), 227p., VI táblázat, 1 térk. → 80.
7. Győr szabad királyi város igazgatástörténetének levéltári forrásai és terminológiai kérdései (1743–1778). *Történelmi Szemle* 23(1980), 4. sz., 591–614.
8. Az igazgatástörténet és a topográfia kapcsolata Győr XVIII. századi történetében. In: *Ünnepi tanulmányok Sinkovics István 70. születésnapjára. 1980. augusztus 19.* Szerk. BERTÉNYI Iván. Budapest, ELTE Történelem Segédtudományai Tanszék, 1980 (A Történelem Segédtudományai Tanszék kiadványai 3.), 7–23.

1982

9. Kőszeg szabad királyi város önkormányzata és a királyi biztosok a XVII–XVIII. század fordulóján. *Vasi Szemle* 36(1982), 2. sz. *Kőszegi emlékszáma*, 260–271.

1984

10. Városi írásbeliség a XVIII. században. In: *A magyar hivatali írásbeliség fejlődése 1181–1981*. I. kötet. Szerk. KÁLLAY István. Budapest, ELTE Történelem Segédtudományai Tanszék, 1984 (A Történelem Segédtudományai Tanszék kiadványai 4. / [Magyar Herold. Forrásközlő, család-történeti és címertani évkönyv. Nr. I.]), 294–310.

1985

11. Zum 75. Geburtstag von István Sinkovics. *Acta Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae. Sectio historica*. Tom. XXIV (1985), 287–298.
12. A történeti forrásokat gyűjtő és őrző tudományos intézetek. In: UNGER Mátyás: *Bevezetés a források ismeretébe és a forráselemzésbe. A történeti forrásokat gyűjtő és őrző tudományos intézményekről szóló rész Dr. Bak Borbála egyetemi adjunktus munkája*. Budapest, Országos Pedagógiai Intézet, 1985 (Tanulmányok a történelemtanítás módszertanához 1.), 15–26. → 26.

1988

13. A bécsi pápai követség levéltárának iratai Magyarországról 1611–1786. Összegyűjt., vál., bev.: Vanyó Tihamér. Bp., 1986., Akadémiai kiadó, 529 pag. (*Fontes Historiae Hungaricae Aevi Recentioris*). [Ismertetés.] *Levéltári Szemle* 38(1988), 1. sz., 76–80.
14. Néhány észrevétel Jádi György: A történeti Magyarország vízrajzi térképvázlata a térbeli tájékozódás fejlesztésének szolgálatában című cikkéhez. *Történelemtanítás* 33(1988), 5. sz., 17–18.

1990

15. *Ki kicsoda a történelemben?* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. A szócikkeket írta ~, MANN Miklós, SZABOLCS Ottó, VÉRTES Róbert, WACZULIK Margit, ZÁVODSZKY Géza. [Budapest], Laude, [1990]. [Nyomda: Athenaeum Nyomda, Budapest. ISBN 963 7830 11 1] → 25., 33., 35., 37.
16. A Francesco Datini Nemzetközi Gazdaságtörténeti Intézet (Prato) húsz éve (1969–1988). *Világtörténet Új folyam* [12] (1990), 2. sz. ősz–tél, 34–36.

1991

17. Unger Mátyás szakirodalmi munkássága. In: *Unger Mátyás emlékkönyv. Emlékkönyv Unger Mátyás negyedszázados egyetemi történészstanári működése emlékére, és születésének hetvenedik évfordulója alkalmából*. Szerk.

E. KOVÁCS Péter, KALMÁR János, V. MOLNÁR László. Budapest, [MTA Történettudományi Intézet], 1991, 257–296. [A kötet a Heves Megyei Levéltár nyomdájában készült, ezért a könyvtári katalógusok egy részében kiadási helyként Eger is szerepel.]

18. Győr szabad királyi város önkormányzata (1743–1778). *Győri Tanulmányok* 11(1991), *Fejezetek a győri önkormányzatok történetéből*. Szerk. LADOS Mihály, 11–22. [Főcímként Győri Tanulmányok 1991/1 szerepel, de azévből több száma nem jelent meg.]

1992

19. Az osztrák császári középcímer. *Rubicon* 3(1992), 8–9. sz., 32–35., posztermelléklet.

1994

20. *A történeti Magyarország földrajza. (Természeti tájak és közigazgatás)*. Kandidátusi értekezés. Budapest, 1994, 151p., 8 térk., 21 vízrajzi vázlat. [MTAKK D/16.871. Az értekezés nyilvános vitája 1995. január 25-én volt az MTA Tudományos Minősítő Bizottság, 6. Történettudományi Szakbizottság előtt.]
21. Győri tanulmányok, 13. Emlékkötet Győr szabad királyi városi jogállásának 250 éves jubileumára. (Győr, 1993). [Ismeretetés.] *Műhely* 17(1994), 4. sz., 63–66.

1995

22. *A történeti Magyarország földrajza. (Természeti tájak és közigazgatás)*. Kandidátusi értekezés tézisei. Bp., 1994. *Fons* 2(1995), 1. sz. *Barta Gábor emlékére*, 91–98. [Az 1995. január 25-én megvédett értekezés tézisei.]
23. Történelem és történeti földrajz. (A természeti földrajzi tényezők oktatása a magyar történelem tanításában.) In: *Politikai portrék, jogalkotások, intézmények a 17–19. századból*. Budapest, ELTE BTK – Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, 1995 (A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára IV.), 77–94.
24. Magyarország és Erdély szabad királyi városai a 19. század első felében. Összeállította: ~. In: *Történeti földrajzi kislexikon*. Szerk. ZSIDI Vilmos. A szócikkeket írta még: HORVÁTH Terézia, JÁVORSZKY Iván, KOLTAI András. Illusztrálta FICZERE Krisztina. [Budapest], Továbbtanulás Kiadó Kft., 1995, 9. táblázat. [A kötet a Talentum Oktatási Stúdió Bt. megrendelésére készült.]

25. *Ki kicsoda a történelemben?* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. A szócikkeket írta ~, MANN Miklós, SZABOLCS Ottó, VÉRTES Róbert, WACZULIK Margit, ZÁVODSZKY Géza. [Az 1990. évi kiadás változatlan utánnyomása. Budapest], Laude, [1995]. [Nyomda: Alföldi Nyomda Rt., Debrecen. A kötet nem kapott új ISBN-számot, ISBN 963 7830 11 1 helyett 963 7830 35 9 volna a helyes.] → 15., 33., 35., 37.

1996

26. Levéltáraink. A magyarországi múzeumügy klasszikus évtizedei. ~ összeállítása. In: *Fejezetek a magyar művelődéstörténet forrásaiból. Felsőoktatási segédanyag.* Vál. GAZDA István. Budapest, Tárogató, 1996, 436–438., 439–442. [A 12. tétel 23–26. oldalán közölt „Levéltárak” alfejezet, ill. a 16–19. oldalán közölt „Múzeumok” alfejezet szerkesztett, ajánlott irodalommal bővített másodközlése.] → 12.

1997

27. *Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig.* Budapest, História – MTA Történettudományi Intézete, 1997, 183p., 5 térk. (História könyvtár. Monográfiák. 9/I.) → 43., 90., 102.
28. *Példatár Magyarország történeti topográfiájához.* Budapest, História – MTA Történettudományi Intézete, 1997, 99p. (História könyvtár. Monográfiák 9/II.) → 90., 102.
29. A koronaörök fizetlensége. (Thurzó Szaniszló nádor 1624. évi Zágráb szabad királyi városhoz küldött levele). In: *Miscellanea fontium historiae Europaeae. Emlékkönyv H. Balázs Éva történészprofesszor 80. születésnapjára.* Szerk. KALMÁR János. Budapest, ELTE BTK, 1997, 89–106.
30. *Ungarische Studenten an der Universität Marburg [1780–1865].* In: *Universitas Budensis 1395–1995. International Conference for the History of Universities on the Occasion of the 600th Anniversary of the Foundation of the University of Buda. Internationale Konferenz für Universitätsgeschichte aus Anlass der Sechshundertjahrfeier der Gründung der Budaer Universität. Conférence internationale de l'histoire des universités à l'occasion du 600ème anniversaire de la fondation de l'université de Buda.* Ed. László SZÖGL, Júlia VARGA. Budapest, Archiv der Eötvös Loránd Universität, 1997, 337–360.
31. Helytörténeti tárgyú dolgozatok az I. éves levéltár szakos hallgatók képzésében. *Fons* 4(1997), 3. sz., 395–397. [Bevezetés a folyóirat Helytörténeti dolgozatok rovatában a 398–416. oldalakon Gecsényi Patrícia, Schilde René András és Varga Tamás dolgozatainak közléséhez.]

32. ~ – Izsák Éva: Történeti földrajz. In: *Pannon enciklopédia*. [6. köt.] Magyarország földje. Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. Főszerk. KARÁTSZON Dávid, szerk. SZÁRAZ M. György. Budapest, Kertek 2000 Könyvkiadó, [1997], 451–453. → 36., 42., 65.
33. *Ki kicsoda a történelemben?* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. A szócikkeket írta ~, MANN Miklós, SZABOLCS Ottó, VÉRTES Róbert, WACZULIK Margit, ZÁVODSZKY Géza. [Az 1990. évi kiadás változatlan utánnyomása. Budapest], Laude, [1997]. [Nyomda: Széchenyi Nyomda Kft., Győr. A kötet nem kapott új ISBN-számot, ISBN 963 7830 11 1 helyett 963 7830 40 5 volna a helyes. A könyvtári katalógusok egy részében a kiadás éveként 1996 szerepel.] → 15., 25., 35., 37.

1998

34. Történeti földrajz. In: *A történelem segédtudományai*. Szerk. BERTÉNYI Iván. Budapest, Pannonica – Osiris, 1998 (A történettudomány kézikönyve I.), 77–97. → 41., 44., 53.
35. *Ki kicsoda a történelemben?* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. A szócikkeket írta ~, MANN Miklós, SZABOLCS Ottó, VÉRTES Róbert, WACZULIK Margit, ZÁVODSZKY Géza. [Az 1990. évi kiadás változatlan utánnyomása. Budapest], Laude, [1998]. [Nyomda: Dunaújvárosi Nyomda Kft., Dunaújváros. A kötet nem kapott új ISBN-számot.] → 15., 25., 33., 37.

1999

36. [~] – Izsák Éva: Történeti földrajz. In: *Pannon encyclopaedia*. Magyarország földje kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. *The land that is Hungary. Geology, geography and cartography of Hungary and its surroundings*. CD-ROM. Főszerk. KARÁTSZON Dávid, szerk. SZÁRAZ M. György. Budapest, Kertek 2000 Kiadó – Arcanum Adatbázis Kft., 1999. [A 32. tétel bővített, átdolgozott és részben angolra fordított változata, amely az 51. Frankfurti Könyvvásárral készült és amely a 42. tétel alapjául szolgált. A CD-ROM-on ~ szerzőként ugyan szerepel, de a fejezet élén csak Izsák Éva neve áll. Fejezetüket nem fordították le angolra.] → 32., 42., 65.
37. *Ki kicsoda a történelemben?* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. A szócikkeket írta ~, MANN Miklós, SZABOLCS Ottó, VÉRTES Róbert, WACZULIK Margit, ZÁVODSZKY Géza. [Az 1990. évi kiadás változatlan utánnyomása. Budapest], Laude, [1999]. [Nyomda: Dunaújvárosi Nyomda Kft., Dunaújváros. A kötet nem kapott új ISBN-számot. A kiadvány magyar szócikkeket tartalmazó része ugyanebben az évben

átdolgozva is megjelent: *Who's who. Ezeréves Magyarország. Ki kicsoda a történelemben? Aba Amádétól Zsigmond királyig 800 híres ember a magyar történelemből.* Szerk. SZABOLCS Ottó, ZÁVODSZKY Géza. Budapest, Anno, 1999. A kötetben szerzők nincsenek már feltüntetve, így ~ neve sem szerepel.] → 15., 25., 33., 35.

2000

38. A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadásának kérdései. Ajánlás a magyar nyelvű források közreadásához. *Fons* 7(2000), 1. sz. *A történeti források kiadásának módszertani kérdései.* Szerk. KENYERES István. Az 1999. december 8-án tartott, Budapest Főváros Levéltára, Fons, Magyar Történelmi Társulat által szervezett Levéltári Nap előadásai, 91–137. → 89.
39. *Magyarország történeti helységnévtára* [14. köt.] *Győr megye (1773–1808).* Összeáll., szerk. [és a térképmellékletet tervezte] ~. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára és Dokumentációs Szolgálat, 2000, 189p., 1 térk.

2001

40. Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei. [X. kötet., Budapest, 2001.] [Ismeretetés.] In: *Könyv, könyvtár, könyvtáros.* 10(2001), 4. sz., 37–42. [Az egyetemi könyvtárpalota 125. évfordulója című rendezvényen Budapesten, az Egyetemi Könyvtár szak-olvasótermében 2001. február 15-én elhangzott előadás szerkesztett változata.]
41. Történeti földrajz. In: *A történelem segédtudományai.* Szerk. BERTÉNYI Iván. [2. jav., bőv. kiad.] Budapest, Osiris, 2001 (A történettudomány kézikönyve I.), 66–82. → 34., 44., 53.

2002

42. ~ – Izsák Éva: Történeti földrajz. In: *Magyarország földje. Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére.* Főszerk. KARÁTSZON Dávid, kiadói szerk. Száraz M. György. 2., jav., bőv. kiad. Budapest, Magyar Könyvklub, 2002, 491–493. [A 6. oldalon található, a második kiadáshoz írt főszerkesztői előszó szerint ez a kiadás a 36. tétel nyomtatott változata.] → 32., 36., 65.

2003

43. *Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig.* 2., [változtatlan] kiad. Budapest, História – MTA Történettudományi Intézete,

1997, 183p., 5 térk. (História könyvtár. Monográfiák. 9/I.) [A kötet nem kapott új ISBN számot.] → 27., 102.

44. Történeti földrajz. In: *A történelem segédtudományai*. Szerk. BERTÉNYI Iván. [A 2. jav., bőv. kiad. változatlan utánnomása.] Budapest, Osiris, 2003 (A történettudomány kézikönyve I.), 66–82. → 34., 41., 53.
45. Reisz T. Csaba: Magyarország általános térképének elkészítése a 19. század első felében. Lipszky János és segítői térképészeti vállalkozásának ismertetése. Cartofil, Budapest, 2002, 512 oldal, 12 tábla, 2 térképmelléklet. [Ismeretetés.] *Korall* 14. sz. (2003. december) *Vállalkozók – cégek – piacok*, 288–293. → 77.
46. Alföld; Bányaváros. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KÖSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 1. köt. *Aachen–Bylica*. Budapest, Balassi, 2003, 61–64, 202–204.

2004

47. Dunántúl (a Dráva–Száva közével); Erdély; Erdélyi Fejedelemség; Északkeleti-Felvidék; Északnyugati-Felvidék. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KÖSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 2. köt. *Calcagnini–Falkoner*. Budapest, Balassi, 2004, 261–268, 352–358, 359–361, 427–429, 429–432.

2005

48. La tavola di Lazzaro e le sue varianti. Due copie delle varianti da poco scoperte nella collezione della Biblioteca Angelica di Roma. In: *Annuario. Studi e documenti italo ungheresi* 1998–2002. A cura di László CSORBA, Gyöngyi KOMLÓSSY. Roma, Accademia d'Ungheria in Roma, Istituto Storico «Fraknoi», 87–109.
49. Teleki József: *Hunyadiak kora Magyarországon. I–XII. kötet*. [Online tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Teleki-kiállítására. 2005. április 13. Budapest, 2005.] <http://teleki.mtak.hu/4.htm> [A szerzőség a <http://teleki.mtak.hu/index.html> oldalon van feltüntetve. A letöltés ideje: 2013. december 20.]
50. Fiume. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KÖSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 3. köt. *falconéta–halászat*. Budapest, Balassi, 2005, 129.
51. 24 szepesi város. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KÖSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 4. köt. *halételek–Jordán*. Budapest, Balassi, 2005, 247.

2006

52. Roman Editions of the Lazarus Map. In: *Térkép – tudomány. Tanulmányok Klinghammer István professzor 65. születésnapja tiszteletére. Map – Science. Papers in Honour of the 65th Birthday of Prof. István Klinghammer. Karte – Wissenschaft. Festschrift zum die [!] 65. Geburtstag zu Ehren von Prof. István Klinghammer.* Szerk. ZENTAI László, GYÖRFFY János, TÖRÖK Zsolt. Budapest, ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, 2006 (Térképtudományi tanulmányok. *Studia cartologica* 13.), 31–42. Online elérhető: http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/sc/sc13/04borbala_bak.pdf (A letöltés ideje: 2013. december 20.) → 60., 66.
53. Történeti földrajz. In: *A történelem segédtudományai.* Szerk. BERTÉNYI Iván. [A 2. jav., bőv. kiad. utánnyomása.] Budapest, Osiris, 2006 (A történettudomány kézikönyve I.), 66–82. → 34., 41., 44.
54. Kulcsár Krisztina: II. József utazásai Magyarországon, Erdélyben, Szlavóniában és a Temesi Bánságban 1768–1773. (Doktori mester munkák). Budapest, Gondolat – Magyar Országos Levéltár, 2004, 580 oldal, 1 térképmelléklet. [Ismertetés.] *Korall* 26. sz. (7. évf., 2006. november) *Utazók és utazások*, 242–247.
55. Kárpát-medence; Királyföld; Kisalföld. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor.* Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 5. köt. *Jordánszky kódex–kolostorépítészet.* Budapest, Balassi, 2006, 131–135, 401, 435–438.

2007

56. Budapest krónikája a kezdetektől napjainkig. Szerk. BART István. Képszerk. NAGY Zita, SÁNDOR P. Tibor. Írták ÁGOSTON Gábor, ~, CSORBA László et al. Budapest, Corvina, 2007.
57. Magyarország. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor.* Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 7. köt. *Lethei-műgyűjtemény.* Budapest, Balassi, 2007, 186–199.

2008

58. országismertetések. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor.* Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 8. köt. *műhely–paleográfia.* Budapest, Balassi, 2008, 344–351.
59. *Kataszteri térképek tömeges digitalizálása.* Online tanulmány. Készítették ~, HUNYADY NÉ FABÓ Beáta, OROSZ Katalin, REISZ T. Csaba, TÖRÖK Enikő. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 2008. augusztus. 25. <http://>

mn.gov.hu/bal_menusor/szakembereknek/publikaciok.html [A tanulmány a Magyar Országos Levéltárban 2007–2008 folyamán elvégzett digitalizálási tevékenység módszertani előírásokat is összefoglaló ismertetése, kiegészítve Budapest Főváros Levéltára térkép-digitalizálási tapasztalataival is.]

2009

60. Lázár secretarius térképének római másolatai és egy francia metszetkiadó a 16. századi Rómában. In: *Auxilium historiae. Tanulmányok a hetvenesztendőös Bertényi Iván tiszteletére*. Szerk. KÖRMENDI Tamás, THOROCZKAY Gábor. Budapest, ELTE BTK, 2009, 35–48. → 52., 66.
61. Történeti földrajz. In: *Levéltári kézikönyv*. Szerk. KÖRMENDY Lajos. Budapest, Osiris – Magyar Országos Levéltár, 2009 (Osiris kézikönyvek), 68–81, 83–84.
62. Partium. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 9. köt. Pálffy-rénes forint. Budapest, Balassi, 2009, 64–65.

2010

63. A levéltár szak hatvanadik születésnapjára. In: *„Vedd ezeket az iratokat...” Jubileumi kötet az ELTE levéltár szak alapításának hatvanadik évfordulójára*. Szerk. MIHALIK Béla, ZARNÓCZKI Áron. Budapest, ELTE BTK Történelem Segédtudományai Tanszék – ELTE Egyetemi Levéltár, 2010, 106–119.
64. szabad királyi város. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 10. köt. reneszánsz–Szeben nyomdászata. Budapest, Balassi, 2010, 419–425.
65. ~ – Izsák Éva: Történeti földrajz. In: *Pannon enciklopédia*. [6. köt.] Magyarország földje. Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. Főszerk. KARÁTSZON Dávid. [3. kiad.] Budapest, Urbis Könyvkiadó, 2010, 491–493. [A szerkesztő nincs feltüntetve. Az 557. oldalon lévő főszerkesztői utószó szerint a kötet a „Pannon enciklopédia”-sorozat újrakiadása, de a 42. tétel utánnomása.] → 32., 36., 42.

2011

66. Roman Copies of the Map of Lazarus Secretarius and a French Publisher of Prints in 16th Century Rome. *Acta historiae artium Academiae Scientiarum Hungaricae* 52(2011), 235–249. → 52., 60.

67. Temesi bánság; Tengermellék. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 11. köt. *Széchenyi–teuton lovagrend*. Budapest, Balassi, 2011, 428–430, 470.
68. 16 szepesi város. In: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Főszerk. KŐSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna. 12. köt. *Teutsch–vízjel*. Budapest, Balassi, 2011, 67.

2013

69. AA. VV. *La politica, la scienza, le armi*. Luigi Ferdinando Marsili e la costruzione della frontiera dell'Impero e dell'Europa. A cura di Raffaella Gherardi. Bologna, Clueb, 2010. [Ismeretítés]. *Rivista di studi ungheresi* 12(2013), 1. sz., 196–199.
70. (1.) *Pubblicazioni dell'Accademia d'Ungheria in Roma (1925–)*. (2.) [Pubblicazioni]. [Online bibliográfia a Római Magyar Akadémia honlapján az Akadémia és történeti intézete kiadványairól, ill. az itáliai és vatikáni magyar forráskiadványokról.] <http://www.roma.balassiintezet.hu/it/publicazioni/> (A letöltés ideje 2013. december 20.)

II. Szerkesztőbizottsági tagság, lektorálás, közreműködés

1984

71. BÉL Mátyás: *Magyarország népének élete 1730 táján*. Vál., ford., s. a. r., bev. WELLMANN Imre. A Magyarország mezőgazdaságáról című rész bevezetését ford. PÜSPÖKI NAGY Péter. Budapest, Gondolat, 1984 (Történetírók tára). [A 35. oldal utalnak arra, hogy a Magyarország mezőgazdaságáról című munka latin alapkéziratának Lukács Károly szövegkiadásával való összevetés Oszvald Ferenc, Jánosy István, majd ~ közreműködésével készült.]

1985

72. *Az Eötvös Loránd Tudományegyetem története 1635–1985*. Szerk. SINKOVICS István, a szerkesztésben közreműködött ~, MUSZKA Erzsébet, SZÖGI László. Budapest, ELTE, 1985.

1986

73. *Török Bálint deákjának Martonfalvay Imrének naplótöredéke és emlékirata 1555, 1585. A kézirat hasonmása és betűhú átírata bevezetéssel és jegyzetekkel*. Készült az ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani

Tanszékén. Az előkészítő munkacsoport tagjai E. ABAFFY Erzsébet, KOZOCSA Sándor, ~ közreműködésével. Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1986 (A magyar nyelvtörténet forrásai 1.). [A kötet ténylegesen 1987-ben jelent meg.] → 81–83.

1987–1993

74. *Új Történelmi Tár. Fontes minores ad historiam Hungariae spectantes* (Budapest, Akadémiai Kiadó) sorozatának szerkesztőbizottsági tagja. [Ez a Magyar Történetsek Nemzeti Bizottságának Forráskiadási Bizottsága kiadványsorozataként látott napvilágot; összesen 7 kötet jelent meg.]

1991

75. *Középkori leveleink (1541-ig)*. Szerk. HEGEDŰS Attila, PAPP Lajos. Egyetemi segédkönyv. Készült az ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani Tanszékén. Az előkészítő munkálatok résztvevői E. ABAFFY Erzsébet, ~, DRASKÓCZY István, ÉRSZEGI Géza, É. SIN Ágota, FÜLEP Katalin, GERICSNÉ LADÁNYI Erzsébet, W. SCHILLER Judit. A munkálatokat BENKŐ Loránd irányította. Lektorálta BARTA Gábor, SZAKÁLY Ferenc. Budapest, Tankönyvkiadó, 1991 (Régi magyar levéltár 1.) → 84.
76. *Magyar nyelvű kortársi feljegyzések Erdély múltjából. Szamosközy István történetíró kézírata. XVII. század eleje*. A nyelvemlék betűhív átirata bevezetéssel és jegyzetekkel. Közzéteszi és a jegyzeteket írta E. ABAFFY Erzsébet, KOZOCSA Sándor. A bevezető tanulmányokat írta SINKOVITS István, J. FODOR Adrienne, E. ABAFFY Erzsébet. [A névmutató összeállításában közreműködött ~ és ÁGOSTON Gábor.] Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1991 (A magyar nyelvtörténet forrásai 2.) [A közreműködésért a kiadók a 277. oldalon mondanak köszönetet. ~ a földrajzi és személynévmutató összeállításához nyújtott szaktanácsadást.]

2002

77. REISZ T. Csaba: *Magyarország általános térképének elkészítése a 19. század első évtizedében*. Lipszky János és segítői térképészeti vállalkozásának ismeretése. Budapest, Cartofil, 2002. [A szerző a 6. oldalon mond köszönetet ~-nak munkája lektorálásáért.] → 45.

2004

78. TOMKA SZÁSZKY János: *Magyarország első történelmi atlasza. Magyarország történelmi és közigazgatási atlasza (1751). Bevezetés az ókori és középkori Magyarország földrajzába (Introductio) (1781). A térképmagyarázatokat*

írta TóTH Gergely. Az Introductio szövegét ford., jegyz., bev. TóTH Gergely, Török Enikő, a névmutatót készítette Török Enikő. Lektorálta ~, PLIHÁL Katalin, THOROCZKAY Gábor. Budapest, Képzőművészeti, 2004.

2008

79. *Hősök. Akik a nemzetért éltek, haltak.* Szerk. SIMON István, s. a. r. GÁSPÁR Katalin. Szerzők: BÚTI Csaba et al. Fotók: ~ (Olaszország), BARCZI Attila, BLAUMANN Teréz (Törökország) et al. Grafika: BASSOLA Dániel. Budapest, Totem, [2008], 448p. [A 434–448. oldalon lévő képjegyzék alapján nem azonosítható, hogy ~ mely felvételeket készítette.]

III. A Bak Borbáláról szóló vagy vele kapcsolatos irodalom, műveinek ismertetése

1981

80. SÁRY István: Bak Borbála: Győr szabad királyi város igazgatása 1743–1778. *Műhely* 4(1981), 4. sz., 121–122. → 6.

1988

81. SZELESTEI N. László: Török Bálint deákjának, Martonfalvay Imrének naplótöredéke (1555) és emlékirata (1585). A kézirat hasonmása és betűhű átirata bevezetéssel és jegyzetekkel. Az előkészítő munkacsoport tagjai: E. Abaffy Erzsébet és Kozocsa Sándor (Bak Borbála közreműködésével). Bp., 1986, Magyar Nyelvtudományi Társaság. (A magyar nyelvtörténet forrásai1.). *Magyar Könyvszemle* 104(1988), 1. sz., 89. → 73.

1989

82. K. S. G.: Török Bálint deákjának, Martonfalvay Imrének Naplótöredéke (1555) és Emlékirata (1585). A kézirat hasonmása és betűhű átirata bevezetéssel és jegyzetekkel. Közzéteszi: E. Abaffy Erzsébet és Kozocsa Sándor. Közreműködött: Bak Borbála. Bevezette E. Abaffy Erzsébet. Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest, 1986. [6] + VII + [151]l. (A magyar nyelvtörténet forrásai 1.) [Ismeretetés.] *Hungarológiai értesítő* 11(1989), 3–4. sz., 534–535. → 73.

1994

83. LŐRINCZI Réka: A Magyar Nyelvtörténet Forrásai első két száma. *Magyar Nyelv* 90(1994), 2. sz., 225–232. [Ismertetés a 73. tételről, ~ említve a 226. oldalon.] → 73.
84. Kiss András: Középkori magyar levelek. Középkori magyar leveleink (1541-ig). Szerkesztette Hegedűs Attila és Papp Lajos. (Régi Magyar Levéltár I.) Bp. 1991. 774 lap. [ismertetés]. *Erdélyi Múzeum* 56(1994), 3–4. sz., 91–93. [A 92. oldalon említi ~ közreműködését is.] → 75.

1996

85. *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1996. Több mint 14 000 kortársunk életrajza.* Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Biográf, 1996, 45. → 87., 88., 92., 96.

1997

86. „A könyvtárosság híd a jelenben a múlt és a jövő között” — beszélgetés Bak Borbálával, az ELTE BTK Könyvtártudományi-Informatikai Tanszékének vezetőjével. Riporter: POGÁNY György. *Könyvtári levelezőlap* 9(1997), 10. sz., 12–13.
87. *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1998. Több mint 14 000 kortársunk életrajza.* Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Biográf, 1997, 49. → 85., 88., 92., 96.

1999

88. *Ki kicsoda 2000. Magyar és nemzetközi életrajzi lexikon, csaknem 20 000 kortársunk életrajza.* Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Greger-Biográf, 1999, [1. köt.], 73. → 85., 87., 92., 96.

2000

89. DOMINKOVITS Péter: Korreferátum Bak Borbála előadásához. Észrevételek a kora újkori magyar nyelvű források közreadásáról nyugat-dunántúli példák alapján. *Fons* 7(2000), 1. sz. *A történeti források kiadásának módszertani kérdései.* Szerk. KENYERES István. Az 1999. december 8-án tartott, Budapest Főváros Levéltára, Fons, Magyar Történelmi Társulat által szervezett Levéltári Nap előadásai, 139–146. → 38.
90. TRINGLI István: Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig. Példatár Magyarország történeti topográfiájához. (História Könyvtár, Monográfiák 9/I–II.) Bp. 1997. I. k. 183 o. + 5 térképlap; II. k. 99. o. *Századok* 134(2000), 1. sz., 251. → 27–28.

2001

91. BÄCHER Iván: Lelkiismeret-furdalás. *Népszabadság* 69. évf., 262. sz., 2001. november 10. (szombat), Hétvége melléklet, 31. → 100.
92. *Biográf ki kicsoda 2002. Kortársaink életrajzi lexikona*. Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Enciklopédia, 2001, 78. → 85., 87., 88., 96.

2003

93. A szerkesztőség [KENYERES István]: Bak Borbála 60. születésnapjára. *Fons* 10(2003), 2. sz. *Tanulmányok Bak Borbála tiszteletére*, [189.]
94. Kis Péter: Bak Borbála szakirodalmi munkásságának válogatott bibliográfiája (1973–2003). *Fons* 10(2003), 2. sz. *Tanulmányok Bak Borbála tiszteletére*, 319–324.
95. VEREBINÉ FEHÉR Katalin: 475 éves a Lázár-térkép. *Geodézia és kartográfia* 55(2003), 5. sz., 44–45. [Az Országos Széchényi Könyvtárban 2003. március 21-én megrendezett konferenciát, közöttük ~ előadását is összefoglalja, utóbbiról a 44. oldalon ír.]
96. *Biográf ki kicsoda 2004. Kortársaink életrajzi lexikona*. Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Poligráf, 2003, [1. köt. A–K], 70–71. → 85., 87., 88., 92.

2004

97. *Who is who Magyarországon*. [Magyarország vezető személyiségeinek életrajzi enciklopédiája]. 2. kiad. Kiegészítő kötet. *Életrajzi enciklopédia kb. 6.000 új életrajzzal, 2.700 változással és kb. 4.600 névmegjelöléssel, részben fényképpel Magyarország vezető személyiségeiről*. Összeáll. BAKOS György et al. Zug, Hübners blaues Who is Who, 2004, 76. [Az első kiadásban ~ még nem szerepel. Mivel ezután nem élt az adatok frissítésének lehetőségével, a 3. kiadásban (2005) a 93., a 4. kiadásban (2006) a 84., az 5. kiadásban (2007) a 89. oldalon csak névmegjelölés szerepel, az életrajz változatlan szövege az adott kötet CD-mellékletén található meg. A 6. kiadástól (2008) ~ már nem szerepel.]

2005

98. *Ki kicsoda a magyar oktatásban 2005*. Szerk. RADOSICZKY Imre. Budapest, Felvételi Információs Szolgálat [DFT-Hungária Kft.], 2005, 17. [A kiadvány 2006. és 2007. évi kiadásában ~ már nem szerepel.]
99. *MTI ki kicsoda 2006. Kortársaink életrajzi lexikona*. Főszerk. HERMANN Péter. 1. köt. A–K. Budapest, Magyar Távirati Iroda, 2005, 75.

2008

100. BÄCHER Iván: A tanárember (Bak Borbála). In: Uő: *Névsorolvasó*. Budapest, Ulpius-ház Könyvkiadó, 2008, 18–21. → 91.

2009

101. *MTI ki kicsoda 2009. Kortársaink életrajzi lexikona*. Főszerk. HERMANN Péter. Budapest, Magyar Távirati Iroda, 2009, 47.

2011

102. GYERTYÁNNFY András: Magyarország történeti topográfiájának tanítása a történelemórán. *Történelemtanítás. Online történelemdidaktikai folyóirat* (XLVI.) Új folyam 2(2011), 2. sz. Műhelykonferencia a történelemtanításról. http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/wp-content/uploads/2011/06/02_02_06_Gyertyanfy.pdf, ill. elektronikusan archivált formában http://www.epa.hu/01900/01954/00006/pdf/EPA01954_tortenelemtanitas_02_02_06_Gyertyanfy.pdf (A letöltés ideje: 2013. december 20.) → 27–28., 43.